మెలుకువ

'అమ్మా! నాకీ పెళ్ళి ఇష్టంలేదు.'
ఖచ్చితంగా చెప్పేసింది లత.
కూర తరుగుతున్న రాజేశ్వరమ్మ తెల్ల బోయి చూసింది కూతురువంక.

రామనాథం గారు బాధగా నిట్టూర్చారు. 'రవిలో ఏం తక్కువైందని? లక్ష ... ఉద్యోగం చేసుకుంటూ మూడు వందలు సంపాదిస్తున్నాడు. తెల్లని తెలుపు కాకపోయినా చామన చాయలో ఉంటాడు. ఒకే ఒక చెల్లి పెళ్ళికుంది.

పెద్ద బాధ్యతేం లేదు. తాయారమ్మ సంగతి నీకేం తెలియనిది కాదు. చిన్నప్పటి నుండి "నా కోడలు నా కోడలు" అంటూ నీ పుట్టిన రోజుకి బట్టలు కుట్టించేది. తద్దినాలు వచ్చినా నీ కిష్టమని సున్ని ఉండలు చుట్టి పంపించేది. చిన్నప్పుడు నే నెప్పుడైనా నిన్ను కోపిస్తే— "మా కోడలి మీద చెయ్యి వేసుకుంటారా?" అంటూ వారమేసి రోజులు తన ఇంట్లోనే ఉంచేసుకునేది. మా దృష్టిలో మీరు ఇద్దరూ ఎప్పుడో భార్యాభర్తలు అయ్యారు. పెద్దల సమక్షంలో ఆ మూడు ముళ్ళూ పడితే...'

'పడితే? ఇంక మా బాధ్యత వదిలిపోతుంది. అంతే కదూ మీ ఆలోచించేది? పెళ్ళయిన తరవాత మే మెదుర్కొనవలసిన ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్ ఒక్కసారి ఆలోచించావా? నువ్వు రెండు వందల ఏభై రూపాయల్లో ఏభై రూపాయలు మగవాళ్ళ టిఫిను, కాఫీ ఖర్చులకే సరిపోదు. మిగిలిన రెండు వందలతో రెండు పూటలా తిండే తింటామా? ఒంటినిండా గుడ్డే కప్పుకుంటామా? సినిమాలు, షికార్లు — ఈ సరదాలే తీర్చుకుంటామా? నువ్వే చెప్పమ్మా!'

ఏదో కొత్త విషయం వింటున్నట్టుగా కళ్ళు రెండూ పెద్దవి చేసి చూసింది రాజేశ్వరమ్మ. 'అదేమిటే? ఇప్పటినుండీ అన్ని ఆలోచనలు? "ఏదో పెద్దవాళ్ళు, పెళ్ళిచేస్తున్నారు" — అంటే తప్ప ఇన్ని గొడవలు పట్టించుకునే వాళ్ళం కాదు మేము. పెళ్ళయాక నీ అదృష్టముంటే వాడే పెద్ద ఆఫీసరై పోవచ్చు. ఆడదానికి అదృష్టం లేకపోతే కోటీశ్వరుడైనా అడుక్కు తినవచ్చు. మా నాన్నగారు క్లాస్ ఫోర్‌గా ఉన్నప్పుడు నన్ను పెళ్ళిచేసుకున్నారు. అదృష్టం కలిసి వచ్చి ఆఫీసర్ అయ్యారు. ఇప్పుడు నాకేం తక్కువైందని, చెప్పు ...' అక్కడే ఉన్న భర్తవైపు సగర్వంగా చూసింది రాజేశ్వరమ్మ.

'రాజా!' అప్పటిదాకా శ్రోతగా మిగిలిపోయిన రామనాథంగారు కూడా కల్పించుకున్నారు. 'అదేం చంటిపిల్ల కాదు. [illegible] విడమర్చి చెప్పగలదు. దానికి జ్ఞానం ఉంది. అన్నీ [illegible] తెలుసు. పెద్దదానికి పెళ్ళిచేసి, ఇప్పటికీ ఆ అప్పుల్లోంచి తేరుకోలేదు. "అమ్మాయెందుకు అంతమ" [illegible] ఇప్పటికీ ఆ [illegible] బట్టలవి, బంగారమని ఏదో కోరుతూనే ఉన్నారు. ఒక పెళ్ళితోనే రూపుమాసిపోయిన మేము ఈ పరిస్థితుల్లో ఇంతకంటే పెద్ద సంబంధం తేలేమన్న సంగతి కూడా దానికి తెలుసు. అన్నీ తెలిసి కూడా ఈ నిర్ణయానికి వచ్చిందంటే దానికి జన్మలో పెళ్ళి యోగం లేదు గాబోలు! పాపం, పద్మ నా మాట కొక్కసారైనా ఎదురు చెప్పలేదు. వెర్రి తల్లి!'

'ఆడదానికి అందం, చదువు, హోదా, అన్నీ ఉన్న సంబంధం వస్తే మేమూ వెర్రితల్లినే, నాన్నగారూ! ఇప్పుడు గంగిరెద్దులా తల ఊపి, చిన్నప్పటి మాటకి కట్టుబడి రవినే చేసుకుంటే, రేపొద్దున్న నేను పడే బాధలు చూసి కన్నీళ్ళు కారుస్తారే తప్ప పాలు పంచుకోగలరా? ఉన్నదేదో ఊడ్చి అక్కకి పెళ్ళి చేశారు. బాగానే ఉంది. మా పరిస్థితులు ఆలోచించి, కాసీ కట్నం లేకుండా వస్తుంది కదా — అని ఈ సంబంధానికి ఒప్పుకుంటే ఎదురయ్యే సమస్యలన్నిటినీ ఒక్కసారి ఆలోచించారా, నాన్నగారూ? లేదు. ఎందుకు ఆలోచించాలి? మీకు కావలసింది కానీ ఖర్చు లేకుండా పెళ్ళి జరిగిపోతుంది. మీ బాధ్యత తీరిపోతే చేతులు దులిపేసుకుంటారు.' ఆవేశంలో ఏమంటూందో తనకే తెలియలేదు లతకి.

'లతా! ఒళ్ళు పై తెలియకుండా, చిన్నా పెద్దా అనే జ్ఞానమైనా లేకుండా ఏమిటా వాగుడు? ఎవరి విలువ వారికుంటుంది. అంతేగానీ, ప్రతి ఒక్కరినీ డబ్బుతో పోల్చి చూసుకుంటారా? ఇష్టం లేకపోతే ఏడువు. నీ ఖర్మ అనుకుని ఊరుకుంటాను. ఎంతమంది పెళ్ళిచేసుకోకుండా బ్రతకడంలేదు లోకంలో? [illegible]. ఎవరి అదృష్టానికెవరు కర్తలు?' కూతురి కింక నచ్చచెప్పి ప్రయోజనం లేదని గ్రహించి, ఖర్మ వేదాంతానికి వదిలేసి పెరట్లోకి నడిచింది రాజేశ్వరమ్మ.

'లతా! ఆఖరిసారిగా చెపుతున్నాను. బాగా ఆలోచించుకుని ఒక నిర్ణయానికి రా, అమ్మా! పెళ్ళి అనేది నూరేళ్ళపంట.' రామనాథంగారు చివరిసారిగా నచ్చచెప్పారు.

'అదే నాన్నగారూ, నేనూ అంటున్నది. పెళ్ళనేది ఈ నాటితో తీరిపోయే సమస్య కాదు. నూరేళ్ళ పంట. అందుకే బాగా ఆలోచించుకునే ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాను. మరి అది మారదు.' విసురుగా తలుపు తోసుకుని బయటికి వచ్చిన లత టక్కున ఆగిపోయింది. ఎదురుగా రవి.

'రవీ! ను ... వ్వా?' సంభాషణ అంతా విన్నట్టుగా రవి ముఖం ఎర్రగా కందగడ్డలా ఉంది.

'అవును, నేనే. ఏం? కూడని సమయంలో వచ్చానని బాధపడుతున్నావా?' తలెత్తకుండానే ప్రశ్నించాడు రవి.

'లే ... దు, రవీ! నా తొందరపాటుకి సిగ్గుపడుతున్నాను.' తప్పు చేసిన దానిలా తల వంచుకుంది లత.

అయితే, తన వాగుడంతా విన్నాడన్న మాట రవి ... ఏమనుకున్నాడో మనసులో? అందుకే అంటారు కాబోలు: ఆడదానికి ఆవేశం పనికిరాదని. ఒక్కసారి తలెత్తి నిశితంగా, పరీక్షగా చూసింది రవివైపు. చామనచాయగా, పొడవుగా, [illegible] — ఒక విధంగా చూస్తే అన్నిటిలో తనకి [illegible]! బావతో పోల్చి చూసుకుంది. బావని చూసినవాళ్ళంతా రవిని చూస్తే ఏమనుకుంటారు? ఈ ఫ్రెండ్స్ అందరిలో తన కెంత చిన్నతనంగా ఉంటుంది!

'అది కాదు, రవీ . . .' ఇంకా ఏదో అనబోయిన లత మాటకి అడ్డువచ్చాడు రవి.

'నాకు తెలుసు, లతా! ప్రతి స్త్రీ కోరుకునేది నువ్వూ కోరుకున్నావు. ఇందులో నీ తప్పేముంది? నీకు నేను తగనని తెలిసీ కూడా నీ [illegible] నా ఆశ [illegible] వారి తప్పు. ఇప్పటికైనా మించిపోయిందేం లేదు. ఈ రోజు నేను రావడమే మంచిదైంది. ఒకరి మనసులు ఒకరికి తెలిశాయి. నువ్వెక్కడున్నా, ఎవరితో ఉన్నా సుఖంగా ఉండాలనే నా కోరిక. అంతేకాని, నీ కోరికల్ని, ఆశల్ని చంపుకుని, గుడికి మేకపోతులా నా జీవితంలో నువ్వు ప్రవేశించాలని నే నెప్పుడూ కోరలేదు, లతా! ఇన్నాళ్ళ నా సాహచర్యంలో నువ్వు నన్ను అంతే అర్థం చేసుకున్నావంటే అది నా దురదృష్టమే. ఒక్కటిమాత్రం గుర్తుంచుకో — నాటికీ, నేటికీ, ఎప్పటికీ నా హృదయ కవాటాలు నీ కోసం తెరిచే ఉంటాయి. విష్ యూ ది బెస్ట్ ఆఫ్ లక్!'

గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగి నాలుగంగల్లో గేటు దాటిపోయాడు రవి. కన్నీటి తెరల మధ్య కనబడుతున్న రవిని కనుమరుగయ్యేవరకూ చూస్తూ నిలబడిపోయింది లత.

అనుకున్న ప్రకారం రవి తెచ్చిన [illegible]

కుమారి లక్ష్మి

లత చేతుల్లో నుంచి రేకులుగా జారి పోయింది.

• • •

'లతా!' పరధ్యానంగా కూర్చున్న లత ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగింది. 'రవి!' తన కళ్ళని తనే నమ్మలేనట్లుగా అడిగింది.

'ఏం, మరి రాననుకున్నావా? పూర్ గర్ల్! చిన్నప్పటినుండి నాకూ, మా కుటుంబానికీ మధ్య ఉన్న స్నేహసంబంధాన్ని ఒక చిన్న సంఘటనతో తుడిచి పారేస్తాననుకున్నావా? దేని దారి దానిది. జరిగినదంతా మరిచిపో, లతా! అప్పటిదాకా నీకు తగిన వరుడు దొరకాలని కోరుకుంటున్నాను. ఆ శుభ ఘడియ కోసమే ఎదురుచూస్తూ ఉంటాను. వస్తా.'

ఎర్రగులాబీని అందుకుంటున్న లత చేతులు కొద్దిగా వణికాయి.

• • •

ఎరవి పెళ్ళిగావు కాగితం ఇంకా రామనాథంగారి చేతిలో రెపరెపలాడుతూంది. 'నా పట్టి తల్లికి ఏమైంది? భగవాన్! పట్టి, లత—ఇద్దరే నా జీవనాధారం. వాళ్ళని చల్లగా నాలుగు కాలాల పాటు బ్రతకనియ్యి. నేనేం పాపం చేశానని నాకీ పరీక్ష? ఏదైనా కష్టం ఉంటే నా మీద తీర్చుకోగాని, నా బంగారు తల్లికి ఏదైనా అయితే నేను సహించలేను.' పిచ్చిగా ఆక్రోశిస్తూంది అతని అంతరాత్మ.

కాని, అనుకున్నవి జరగవు. అనుకోనివి జరగక మానవు. ఇదే ఈ సృష్టిలోని విచిత్రం! అందులోనే ఉన్నాయి ఆ భగవంతుడికి ఆనందం, తృప్తి. పట్టి శాశ్వతంగా ఈ లోకాన్ని విడిచిపెట్టింది. ఆ దృశ్యం చూసిన ముగ్గురూ స్తంభించిపోయారు.

పిచ్చివాడిలా కూర్చున్న బావ శేఖర్ వైపు లత కళ్ళు జాలిగా చూశాయి.

• •

'ఏమే? బావ తనంతట తను కోరి అడుగుతున్నప్పుడు చేసుకుంటావేమి? ఏ గుర్నైనా ఆ మూడు ముళ్ళూ వేయించేస్తాం. మరిచో చేసుకునేది బావనే చేసుకుంటే నీకూ, వాళ్ళకీ కూడా బాగుంటుంది. ముందు నుండి మనస్సు కోరుకుంటున్నదే బావలా ఉండాలని ...'

అన్నం కలుపుకుంటున్న లత దిగ్గున తల ఎత్తి చూసింది తల్లివైపు. కూతురి మౌనం అర్ధాంగీకారం అనుకొని తృప్తిగా నిట్టూర్చింది రాజేశ్వరమ్మ.

'నిజమే! తను ముందు కోరుకుంటున్నదే బావలాంటి వ్యక్తిని. అందానికి అందం, చదువు, హోదా అన్నీ ఉన్నాయి. అలాంటి బావే స్వయంగా వచ్చి తన నర్థిస్తున్నాడు. ఇంక తన కర్థ్యంతరం దేనికి?' ఒక్క క్షణం ఎటూ తేల్చుకోలేక తికమక పడింది లత మనస్సు.

• • •

'లతా!' పక్కపాడి తీసుకుని బయటికి వస్తున్న లత బావ పిలుపుకి వెనుదిరిగింది. 'ఇప్పటికీ నా అదృష్టాన్ని నేను నమ్మలేకపోతున్నాను. చాలా సంతోషంగా ఉంది.' అప్పటికే శేఖర్ లతకి చేరువగా వచ్చాడు. ఒక్క క్షణం పరీక్షగా చూసింది లత. అచ్చు తన ఊహాసుందరుడులాగే ఉన్నాడు. తనని కోరి వరిస్తానంటున్నాడు. లత మనసు సంతోషంతో ఉరకలు వేసింది. మరుక్షణం బావ అంతర్యం గుర్తుకి వచ్చి అసహ్యంతో నిండిపోయింది.

'ఎందుకూ? అక్క పోయిందనా?' కసిగా అడిగింది.

'లతా! పట్టి ... పట్టి. పట్టిని గుర్తుచేసే భయంకరమైన గతం జ్ఞప్తికి లేకు. నేను భరించలేను.' బాధగా కణతలు రుద్దుకుంటున్న బావ వైపు తృప్తిగా చూసింది లత.

'క్షమించండి, బావా! రెండేళ్ళు మీకు తోడునీడగా ఉన్న అక్కని మరిచిపోయి, ఆ స్థానంలో మీరు నన్ను ప్రేమించగలరేమోకాని, అక్క స్థానంలో నేను మిమ్మల్ని గౌరవించలేను.'

షాక్ తిన్నట్లు చూశాడు శేఖర్. 'లతా! ఇన్నాళ్ళకి పట్టికి కాలం తీరిపోయింది. మనందరినీ విడిచి ...'

'లేదు!' గట్టిగా అరిచింది లత. 'లేదు! మీరు ... మీరే మా అక్కని చంపేశారు!'

'అబద్ధం!' అసహనంగా అరిచాడు శేఖర్.

'మీరు దాచినా దాగని నిజం ఇది! ఇది కూడా అబద్ధమే అంటారా?' లత అందించిన కవరు చూసి నిర్ఘాంతపోయాడు శేఖర్. 'మరిదీ ఉత్తరం? దానికీ, తనకీ ఏం సంబంధం?' వణుకుతున్న చేతులతో కవరు తెరిచాడు.

'ప్రియమైన చెల్లాయి లతకి,

ఆశీస్సులు.

వారం రోజుల క్రిందట నాన్నగారు వ్రాసిన ఉత్తరం అందింది. ఈ రోజు ఉదయం నుండి మీరే గుర్తుకి వస్తున్నారు. అమ్మని, నాన్నగారిని, నిన్ను ఒక్కసారి చూడాలని ఉంది. కాని, రెండేళ్ళుగా బానిసలా బ్రతుకుతున్న నేను నా అనే ఆత్మీయులు ఉన్నారనే సంగతే మరిచిపోయాను. ఇప్పటివరకూ నా మనసులో రగులుతున్న బాధ ఎవరికీ చెప్పలేదు, లతా! కాని, ఈ రోజు ... ఈ రోజుతో నాలో సహనం నశించింది. అది భరించే శక్తి ఇంక నాలో లేదు. మీకు చెప్పుకుంటే నాకు కొంత ఉపశమనం.

ఈ ఇంటికి నేను పెద్దకోడలిని, లతా! గొడ్డులా ఇంటి చాకిరీ, పిల్లల రక్షణ, రెండు పూటలా వంట — అంతవరకే నేను పెద్దకోడలిని. న విషయంలోగాని, నా భర్త విషయంలోగాని నాకు రవంత స్వేచ్ఛ కూడా లేదు. ఆడదానిగా పుట్టిన తరవాత ప్రతి ఒక్కరూ పనిచెయ్యరా? అంటావు. దానికీ ఒక హద్దు ఉంటుంది, లతా! నేను రాగానే ఇంటి చాకలిని మాన్పించేశారు. చాకలికి బట్టలు వేసినట్లుగా ఒక్కొక్కరూ బట్టలు తెచ్చి నా మొహంమీద పారేస్తారు. ఒక్కొక్క రోజు చేతులు ఎర్రగా ఒరుసుకుపోయి ఇంక శక్తిలేక మానేస్తే — అమ్మా! ఎక్కడి నుండి ఏరి తెచ్చుకున్నావే రత్నంలాంటి కోడలిని? ఒక పని చెయ్యడానికి క్రిందా మీదా పడిపోతుంది — అంటారు వెటకారంగా మీ బావగారు.

"ఏమోరా! దాని మొహం చూసి పనిమంతురా అనుకున్నాను. ఇలా అని తెలిస్తే, పాతికవేలిచ్చినా చేసుకోకపోదును. ముష్టి ఏడువేలు పారేసి పిల్లని మన ఇంట గట్టేశారు." మా అత్తగారి సాధింపు. ఇంక అక్కడినుండి మొదలవుతుంది దండకం. మా అత్తగారంటే అమ్మ, నాన్నలకి లక్ష్యం లేదట. అల్లుడంటే విలువ లేదట. పెళ్ళిలో అన్నీ నేతిగుడ్డలే పెట్టారుట. మనం ఇచ్చిన కట్నం వాళ్ళ పెళ్ళి ఖర్చులకే చాల్లేదట. ముష్టి సంబంధం, గతిమాలిన సంబంధం... అవమానాలూ, తిట్లని తిట్టు లేదు లతా, ఈ రెండేళ్ళలో!

పగలంతా కష్టపడి అలసిన మనసు సాయంత్రం కొంచెం విశ్రాంతి కోరుతుంటుంది. అందరిలాగే నాకూ నా భర్తతో సినిమాలకి, షికార్లకి వెళ్ళాలని ఉంటుంది, లతా! కాని, ఆ అదృష్టానికి నోచుకోలేదు నేను. ఎప్పుడో గాని బుద్ధిపుట్టి ఆయన తీసుకువెళ్ళరు. ఒక్క తిరిగి తీసుకు వెళితే అత్తగారు అలిగి మంచం ఎక్కుతారు. వారం

...లేదు ... ఎవరికీ ...
తిప్పలూ ఉండవు.

... ఫోటో తీయించారు. ఇంట్లో ఎలాంటి ... చేసుకుంటో ఊహించగలిగినా, ... అతని మాట ... తీయించు కున్నారు. ఫోటో ఇంటికి వచ్చిన ... రాద్ధాంతం! అబ్బ! ఇప్పటికీ ... ఎప్పటికీ మరవలేను, లతా! "నా కొడుకుని కొంగుని ముడేసుకుందామని చూస్తున్నావా? నీ బలవంతంమీదే వెధవ ఫోటో తీయించి ఉంటాడు. నువ్వు వచ్చిన దగ్గరి నుండి వాడు మారిపోయాడు. తల్లి, చెల్లెళ్ళు ఉన్నారనే సంగతే మరిచిపోయాడు. ఏ కారణం లేకుండా ఫోటో ఎందు కిస్తుంది? పెళ్ళాం మీద మోజా ఎక్కువైంది వెధవకి. ఎరగని వాడికి పెళ్ళిచేస్తే పెళ్ళాన్ని ఏదో చేశాడట అలా ఉంది వరస. ఈ ఇంట్లో నాకో విలువా? పాడా? నేను రేపే కాశీ వెళ్ళిపోతాను." కోపం వచ్చి ఆవిడముందే అగ్గిపుల్లకి ఆహుతి చేశాను ఆ ఫోటోని. ముందు ముందు ఏమన్నా ఏడ్చేదాన్ని కాని, ఇప్పుడు అలవాటుపడిపోయాను! కాని ఆశ్చర్యం, లతా! ఇంత జరుగుతున్నా ఇన్ని రకాల మాటలు నేను అకారణంగా పడుతున్నా కిక్కురు మనలేదా పెద్దమనిషి (మీ బావగారు). అలాంటి వ్యక్తిని భర్తగా ప్రేమించ గలనా? భార్యగా అతనికి సేవలు చెయ్య గలనా? చెప్పు.

ముందు నా అంతటి అదృష్టవంతు రాలు లేదని గర్వపడ్డాను. అందమైన మొగుడు, మంచి హోదా, ఏడువందల జీతం! ఖుస్తీ చూసి మురిసిపోయాను. కాని, భార్యకి పావలా పువ్వులు కొనలేని అతనికి జీతం ఏడువందలైతేనేం, ఏడు రూపాయలైతేనేం? నన్ను సుఖపెట్టలేని అతను ఎంత పెద్ద ఆఫీసరైతే నాకేం? ఇప్పటికి గ్రహించాను, లతా — ఇంట్లో అతని కొక వ్యక్తిత్వం అంటూ లేదు. అమ్మ మాటే వేదవాక్కు.

అంతా డబ్బులోనే ఉంచుకుని భ్రమపడ్డాను. కాని ... పెళ్ళంటూ చేసుకుంటే ... ముష్టివాడైనా ఫరవా లేదు, తను అడుక్కొచ్చిన పరకలో కానీ మనః పూర్తిగా అభిమానంగా ఖర్చుపెట్ట గలిగే వ్యక్తిని చేసుకోవాలని తెలుసు కున్నాను, లతా! రవిలా అభిమానించే వ్యక్తి దొరకడం నిజంగా నీ అదృష్టమే!

స్త్రీని స్త్రీగా గౌరవించడం కంటే ఎక్కువ ఏ స్త్రీ కోరదు, లతా! కాని, తనకే ఒక వ్యక్తిత్వం లేని మనిషి, నా వ్యక్తిత్వాన్ని ఎలా గుర్తిస్తాడు? అందుకే

ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాను. ఈ ఉత్తరం మీ కందేసరికి బహుశః నేను ఈ లోకంలో ఉండను. నా కోసం కన్నీరు కార్చే ఆత్మీయులు ముగ్గురున్నారనే తృప్తి నాకు చాలు. నవ్వుతున్నావా, లతా? ఎందుకు? నీ అక్క పిరికిదనా? నాకు శక్తి ఉన్నంతవరకు పోరాడాను, లతా! కాని, చివరికి ఓటమి నాదే నన్న సంగతి తెలిసిపోయింది. అందుకే ఇంక నా పాత్ర నుండి నిష్క్రమిస్తున్నాను. అమ్మకీ, నాన్నగారికీ నా తుది నమస్కారాలు.

ఇట్లు
ప్రేమతో నీ అక్క,
—పద్మ.'

శేఖర్ కన్నీళ్ళతో అప్పటికే ఉత్తరం తడిసిపోయింది. 'నువ్వు హంతకుడివి!' అంతరాత్మ నిలదీసింది. వాదించే శక్తి లేక మౌనంగా తల దించుకున్నాడు.

• • •

అప్పుడే పెళ్ళి జరిగిందన్నట్టుగా పందిరంతా కర్పూరపు వాసనలతో నిండి ఉంది. అంతా ఎక్కడివా రక్కడ అలసి పోయి నిద్రపోతున్నారు. 'రవి ఇంక తన వాడు కాడు.' ఈ చేదు నిజాన్ని భరించలేకపోయింది లత మనస్సు. అడుగు ముందుకు పడలేదు. 'భగవాన్! విలువ తెలిసి నేను వచ్చేసరికి రవిని నా కంది కుండా చేశావు!' లత అక్కడే ద్వారం ఆసరాగా నిలబడిపోయింది.

'ఇదేమిటి ఇలా వచ్చావు, లతా?' శక్తినంతా కూడదీసుకుని కళ్ళు తెరిచి చూసింది. ఎదురుగా రవి. బుగ్గమీద కాయిక చుక్క, నుదుటన బాసికము- పెళ్ళికొడుకు దుమ్ములో. లతకి కలో నిజమో అంతా అయోమయంగా ఉంది. 'రవీ! విలువ తెలుసుకుని వచ్చాను!' అందా మనుకున్నా నోట మాట రాలేదు. గొంతు తడారిపోతూంది. 'ర...వీ! నన్ను క్షమించు.' రవి రెండు చేతులూ పట్టుకుని ప్రాధేయపడింది. రవి విసురుగా చేతులు విడిపించుకున్నాడు.

'సారీ, లతా! ఆయామ్ నా మరీడ్. నలుగురూ చూస్తే బాగుండదు. మరే మనుకోకు. నీకైనంత వేగం ...'

'వెళ్ళిపోతాను, రవీ! ఇంతలా మారి పోతా వనుకోలేదు. నేను ... నేను ఉండడం కూడా నీకు కష్టంగా ఉంటే వెళ్ళిపోతాను, రవీ! ఇప్పుడే. మరి జీవితంలో ఎక్కడా, ఎప్పుడూ కనిపించని చోటుకే వెళ్ళిపోతాను. నువ్వూ, నీ భార్యా సుఖంగా ఉండండి. నే నేమైపోతేనేం? ఎవరికి కావాలి? వచ్చిపోతాను'— వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూంది లత.

'లతా! లతా!' ఎవరో గట్టిగా పిలు స్తున్నారు. ఎవరిదో చెయ్యి వచ్చి తల మీద పడింది. 'లతా!' మళ్ళీ అదే పిలుపు. మగతలోనే కళ్ళు విప్పి చూసింది.

తన పక్కనే రవి ... తన చెయ్యి పట్టు కుని కూర్చున్నాడు. రాజేశ్వరమ్మ తల ... చూస్తూంది.

'రవీ! నేను ... నేను ... మీ ఇంటికి ... '

'నువ్వు మా ఇంట్లోనే, నీ గదిలోనే ఉన్నావు. నేనే మీ ఇంటికి వచ్చాను. ఇదంతా నీ కల. ఏదో పిచ్చిగా ఆలోచించి ఉంటావు. అందుకే ఆ పాడు కల వచ్చింది...' చెంపలమీదుగా జారుతున్న కన్నీటిని తుడుస్తూ అన్నాడు రవి.

'పాడు కల కాదు, రవీ! నీకు ... నీకు పెళ్ళయింది నిజంగా!' అదంతా తన 'కల' అంటే ఇప్పటికీ నమ్మలేకపోతూంది లత.

'పోనీ, నా పెళ్ళి అయిందే అనుకో. నువ్వెందుకొచ్చావు మా ఇంటికి?'

'మనిషి విలువ తెలుసుకుని మనసు మార్చుకొని వచ్చాను, రవీ! కాని ... అప్పటికే నీ పెళ్ళి అయిపోయింది. నిజంగా అదంతా కలే నంటావా?' నమ్మలేనట్టు అడిగింది.

'ఏం, కలే అయితే ఏం చేద్దామని?' రెట్టించాడు రవి.

'నా నోటనే చెప్పిద్దామనా? నా తొందరపాటుకి క్షమించి ...' లత కళ్ళు సిగ్గుతో వాలిపోయాయి.

'అంతా బాగానే ఉంది. కాని, నువ్వు కోరే ఆ మన్మథరూపం నాలో లేదే?'

'... ...'

'ఉంగరాల జుట్టూ ... లేదే?'

'... ...'

'వెయ్యి రూపాయల జీతమైనా లేదే?'

'... ...'

'కనీసం ... తెల్ల తోక్కయినా లేదే?'

'రవీ! ఇప్పటికే నేను చాలా సిగ్గు పడుతున్నాను. చచ్చిన పాముని ఇంకా చంపకు. అన్నిటినీ మించిన మనసు ఉంది నీకు.'

'అయితే ఓ కే ?'

లత కళ్ళు సిగ్గుతో బరువుగా వాలి పోయాయి.

• • •

పచ్చని పందిట మంగళవాద్యాల మధ్య లత మెడలో తాళి కడుతున్న రవి వైపు చూసి తృప్తిగా నవ్వుకున్నారు రాజేశ్వరమ్మ, రామనాథంగారు. లత కళ్ళెత్తి చూసింది, ఇప్పుడు రవి స్థానంలో బావ రూపం కనిపించడం లేదు. రవి 'రవి' లాగే కనిపిస్తున్నాడు.

'పెళ్ళికూతురివి ... తల వంచుకో!' చిలిపిగా అన్న రవి మాటలకి లత సిగ్గుల మొగ్గ అయి తల దించుకుంది. ★